

ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ(၂)

(၂၈-၁၁-၂၀၁၇ နေ့ မှ ၁-၁၂-၂၀၁၇ နေ့အထိ)

နှင့်

အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ(၃)

(၉-၁-၂၀၁၈ နေ့ မှ ၁၁-၁-၂၀၁၈ နေ့အထိ)

၏

ဆွေးနွေးပို့ချချက် အကျဉ်းချုပ်များ

အကြောင်းအရာမာတိကာ

အမှတ်စဉ်			အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ	
				မှ	ထိ
၁			၂	၃	၄
၁			နိဒါန်း	၁	-
၂			ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်း စစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်း	၁	၂
၃			လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့်လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု ရှိ မရှိ စစ်ဆေးခြင်း	၂	-
၄			လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းအတွက် စစ်ဆေးရေးစီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များ	၃	-
၅			ဝန်ထမ်းများ၏အရည်အချင်းနှင့်ကျွမ်းကျင်မှု	၃	-
၆			ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်စီမံချက် (Sector Plan)	၄	၅
၇			ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု (Sector Work)	၅	၆
၈			အဖွဲ့အစည်းအား ကနဦးလေ့လာစုံစမ်းစစ်ဆေးသည့်အချိန်တွင် Risk Area သတ်မှတ်ခြင်း	၆	၇
	၁		အန္တရာယ်စိစစ်ချက်ပြုလုပ်ခြင်း (Risk Analysis)	၇	-
		၁	ပြဿနာရပ်များသတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း (Problem description)	၇	-
		၂	ရည်မှန်းချက်နှင့်လိုအပ်ချက်များ (Goals and requirements)	၇	၈
		၃	သတ်မှတ်ချက်နှင့် တိုင်းတာချက်များ (Instruments and measures)	၈	-
		၄	စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အားနည်းချက်များကို ဖော်ပြခြင်းနှင့် ပြဿနာရပ်များကို စိစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း (Assessment of problems and indications of weaknesses in the management)	၈	-
		၅	သုံးသပ်ခြင်း (Conclusion)	၈	၉
၉			စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Audit Topic)	၉	-
	၁		လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိပြဿနာရပ် (Problem in Society)	၁၀	-
	၂		စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ/ ဧရိယာ(Audit Topic)	၁၀	-
	၃		စစ်ဆေးမည့်ပြဿနာ(Audit Problem)	၁၀	-
	၄		စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ/ဧရိယာ ရွေးချယ်ခြင်း (Selecting the Audit Topic)	၁၀	၁၁
		၁	Audit Topic ရွေးချယ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များ	၁၁	-
		၂	Audit Topic ရွေးချယ်ရာတွင်အသုံးပြုရမည့်အညွှန်းကိန်းများ(Indicators)	၁၁	၁၂

ကန့်သတ်

အမှတ်စဉ်			အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ	
				မှ	ထိ
၁			၂	၃	၄
		၃	ကောင်းမွန်သည့် Audit Topic တစ်ခုကို ရွေးချယ်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသည့် စိန်ခေါ်မှုများ	၁၂	-
၁၀			စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် (Performance Audit Process)	၁၂	-
	၁		ကြိုတင်လေ့လာမှု(Pre study)	၁၃	-
		၁	ကြိုတင်လေ့လာမှုအစီအစဉ် ပြုလုပ်ခြင်း (Pre study-Plan)	၁၃	၁၄
		၂	ကြိုတင်လေ့လာမှုမှတ်တမ်း(Pre study Memo)	၁၄	-
		၃	လုပ်ငန်းစီမံချက်(Work Plan)	၁၅	-
	၂		အဓိကလေ့လာမှု(Main Study)	၁၆	-
		၁	အဓိကလေ့လာမှု(Main Study)ရှိ လုပ်ငန်းစီမံချက်	၁၆	-
		၃	စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း (Follow up)	၁၆	-
၁၁			စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ	၁၆	၁၇
၁၂			စစ်ဆေးရေးမည့်အဖွဲ့အစည်း၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ	၁၇	-
၁၃			စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအတွက်အခြေခံလိုအပ်ချက်များ(Prerequisites For SAI's)	၁၈	-
	၁		ISSAI 10 မှီခိုမှုကင်းခြင်း/လွတ်လပ်မှု(မဏ္ဍိကကိုကြေငြာချက်)	၁၈	၁၉
	၂		ISSAI 11 မှီခိုမှုကင်းခြင်း/လွတ်လပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်နေသည့် လမ်းညွှန်ချက်များ နှင့်ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များ	၁၉	-
	၃		ISSAI 12 စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တန်ဖိုးနှင့်အကျိုးကျေးဇူးများ	၂၀	-
	၄		ISSAI 20 ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ခံမှု	၂၀	၂၁
	၅		ISSAI 21 ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၏ အခြေခံသဘောတရားများ - ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များ	၂၁	-
	၆		ISSAI 30 ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်	၂၂	-
	၇		ISSAI 40 အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု	၂၂	-
၁၄			လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အဓိကကျသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ	၂၃	-
	၁		ISSAI 100 မစစ်မီကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း	၂၃	-
	၂		ISSAI 3000 အရ စစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာ / ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ခြင်း (Selection of Topic)	၂၃	၂၆
	၃		ISSAI 3000 အရ စစ်ဆေးမှုဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း (Designing the Audit)/ စစ်ဆေးရေး အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း	၂၆	၂၇

ပုံကားချပ်မာတိကာ

အမှတ် စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	၂	၃
၁	စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ ဆက်နွယ်ပုံ	၉
၂	စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် (Performance Audit Process)	၁၂၁၆
၃	စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တန်ဖိုးနှင့်အကျိုးကျေးဇူးများ	၂၀

OAGN နှင့် OAGM တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ(၂) (၂၈-၁၁-၂၀၁၇ နေ့မှ ၁-၁၂-၂၀၁၇ နေ့အထိ) နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ(၃) (၉-၁-၂၀၁၈ နေ့မှ ၁၁-၁-၂၀၁၈ နေ့အထိ) သင်ကြား ပို့ချမှု အကျဉ်းချုပ်

နိဒါန်း

၁။ နော်ဝေစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး (OAGN) နှင့် ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး (OAGM) တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစာရင်း စစ်ဆေးခြင်း အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ(၂)ကို ဥတ္တရသီရိဟိုတယ်၊ နေပြည်တော်တွင် ၂၈-၁၁-၂၀၁၇ နေ့မှ ၁-၁၂-၂၀၁၇ နေ့ထိ ကျင်းပခဲ့ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ(၃)ကို ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး စုပေါင်းခန်းမတွင် ၉-၁-၂၀၁၈ နေ့မှ ၁၁-၁-၂၀၁၈ နေ့အထိ ကျင်းပခဲ့ပါသည်။

၂။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်း အဓိပ္ပါယ်၊ 3 Es အဓိပ္ပါယ်၊ စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်၊ စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများစသည်တို့ကို ၂-၁၀-၂၀၁၇ နေ့မှ ၃-၁၀-၂၀၁၇ နေ့အထိ ကျင်းပသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အလုပ်ရုံ ဆွေးနွေးပွဲ (၁) သင်ကြားပို့ချချက် အကျဉ်းချုပ် တွင် ဖော်ပြပြီးဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်း အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲ (၂) နှင့် (၃)၏ ဆွေးနွေးပွဲသင်ကြား ပို့ချချက် အကျဉ်းချုပ် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဤပို့ချချက်မှတ်တမ်းမှာ ISSAI အခြေခံလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ သီအိုရီ များဖြစ်သော်လည်း အချို့မှာ နော်ဝေနိုင်ငံ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ လက်ရှိအနေအထားထင်ဟပ်မှုများ ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးအနေဖြင့် တည်ဆဲ ပြည်ထောင်စုစာရင်းစစ်ချုပ် ဥပဒေနှင့် အညီ စစ်ဆေးမှု ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရေး ရည်ရွယ်ပြုစုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း

၄။ ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း ကွာခြားချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

	ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းစစ်ဆေးခြင်း	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း
ရည်ရွယ်ချက်	ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာလုပ်ဆောင်ချက်များ သည် ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ နှင့်ညီမညီဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများနှင့် စာရင်းများသည် သင့်တင့်လျောက်ပတ် စွာဖော်ပြထားခြင်းရှိမရှိ အကဲဖြတ်ရန်၊	အစိုးရ၏ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများသို့မဟုတ် ပြည်သူအတွက် ဆောင်ရွက်ချက်များသည် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝမှု၊ထိရောက်အောင်မြင်မှု ရှိ မရှိ အကဲ ဖြတ်ရန်၊

	ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းစစ်ဆေးခြင်း	လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း
ဦးတည်စစ်ဆေးမှု	ဘဏ္ဍာရေးရှင်းတမ်းများ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ စာရင်းများ၊ ကြီးကြပ်မှုအစီအစဉ်များ	ပေါ်လစီများ၊ အစီအစဉ်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲမှု စနစ်များ
ဆက်စပ်ပတ်သက်နေသည့် အတွေ့အကြုံ	စာရင်းပညာ၊ ဥပဒေပညာ၊ စာရင်းစစ်ပညာကျွမ်းကျင်မှု အရည်အသွေးများ	စီးပွားရေးပညာ၊ နိုင်ငံရေးသိပ္ပံပညာ၊ လူမှုရေးသိပ္ပံပညာ
နည်းလမ်းများ	စစ်ဆေးမှုပုံသဏ္ဌာန်တူညီမှုရှိခြင်း	စစ်ဆေးမှုပုံသဏ္ဌာန်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုမတူညီဘဲကွဲပြားခြင်း (စစ်ဆေးမှုအလိုက်ကွဲပြားမှုရှိခြင်း)
စံသတ်မှတ်ချက်	ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများဖြင့် သတ်မှတ်ခြင်း	စာရင်းစစ်၏ စဉ်းစားချင့်ချိန်မှုဖြင့် သတ်မှတ်ရမှုများပြားခြင်း၊ စစ်ဆေးမှုတစ်ခုချင်းစီအတွက် တူညီသည့် စံသတ်မှတ်ချက်ကို အသုံးပြုခြင်းမျိုးလည်းရှိနိုင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု ရှိမရှိစစ်ဆေးခြင်း

၅။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု ရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း ကွာခြားချက် မှာအောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) Performance Audit ဆိုသည်မှာ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် Economy ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ Efficiency လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု၊ Effectiveness လုပ်ငန်း ထိအောင်မြင်မှုရရှိစေသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ဆောင်မှု ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။
- (ခ) Compliance Audit စစ်ဆေးရခြင်းဆိုသည်မှာ လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ ညွှန်ကြားချက်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် သတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာမှုရှိ/မရှိစစ်ဆေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။
- (ဂ) Compliance Audit နှင့်သက်ဆိုင်သည့် စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းများမှာ Performance Audit တွင်လည်း တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ပါဝင်ပါသည်။

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းအတွက် စစ်ဆေးရေးစီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များ

၆။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းအတွက် စစ်ဆေးရေးစီမံခန့်ခွဲမှုပိုင်းမှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) စစ်ဆေးရေးတွင် လိုအပ်သည့်ပညာရှင်အမျိုးအစားများ၊
- (ခ) လိုအပ်သည့် စာရင်းစစ်အရေအတွက် (အချိန်ပြည့်ဝန်ထမ်း)
- (ဂ) ဘဏ္ဍာရေးအရင်းအမြစ်များ ရရှိနိုင်မှု
- (ဃ) စာရင်းစစ်အထောက်အထားများ စုဆောင်းရာတွင် လွယ်ကူမှု
- (င) အသုံးပြုမည့် နည်းလမ်းများ၏ ကုန်ကျစရိတ်နှင့် အသုံးပြုမည့်အချိန်
- (စ) စစ်ဆေးရာတွင် မြန်ဆန်မှုနှင့် စရိတ်သက်သာမှု
- (ဆ) တွေ့ကြုံရမည့်ပြဿနာရပ်များအား မျှော်လင့်ထားမှု
- (ဇ) အချိန်ဇယားများ လက်တွေ့ဆန်မှု/အမှန်တစ်ကယ်ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းရှိမည့် အချိန်ဇယားများ
- (ဈ) စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်း တိုးတက်မှုအခြေအနေကို စီမံခန့်ခွဲသူများသို့ တင်ပြမှုပုံစံ
- (ည) စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းများအား စစ်ဆေးမှုရလဒ်များနှင့် တိုးတက်မှုအခြေအနေကို အသိပေးခြင်း

ဝန်ထမ်းများ၏အရည်အချင်းနှင့်ကျွမ်းကျင်မှု

၇။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းအတွက် ဝန်ထမ်းများသည် အောက်ပါအရည်အချင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများရှိရန်လိုအပ်ပါသည်-

- (က) စိစစ်အကဲဖြတ်နိုင်မှု
- (ခ) ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်သည့်၊ အပြုသဘောဆောင်သည့်အတွေးအခေါ်
- (ဂ) စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များကို တီထွင်ကြံဆဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း
- (ဃ) စူးစမ်းချင်စိတ်ပြင်းပြစွာဖြင့် လေ့လာသင်ယူခြင်း
- (င) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကို ပြီးမြောက်အောင်ဆောင်ရွက်လိုခြင်း
- (စ) စိစစ်အကဲဖြတ်နိုင်ရန် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများမှန်ကန်စွာရွေးချယ်အသုံးပြုနိုင်မှု
- (ဆ) စစ်ဆေးမည့်နယ်ပယ်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ
- (ဇ) စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ
- (ဈ) အချက်အလက်စုဆောင်းနိုင်မှု

ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်စီမံချက် (Sector Plan)

၈။ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်စီမံချက် (Sector Plan) သည်လာမည့်နှစ်၏ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု (Sector Work) အတွက်မူဘောင် (Framework) ချမှတ်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန် စီမံချက် (Sector Plan) ၌ မည်သို့စီမံရေးဆွဲထားသည်၊ မည်သူကဘာလုပ်မည်၊ မည်သည့်အချိန် ပြီးစီးရမည်ကို ဖော်ပြထားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

- (က) ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန် စီမံချက် (Sector Plan) ရေးဆွဲခြင်းဖြင့် လာမည့်နှစ် Sector Work အတွက် ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ပေးနိုင်ပါသည်။ (ဘာတွေ ဦးစားပေးလုပ်ရမလဲ၊ ဘယ်လိုဖွဲ့စည်းရမလဲ၊ သွင်းအားစုတွေကို ဘယ်လိုခွဲဝေမလဲ၊ အချိန်ကန့်သတ်ချက်၊ ပန်းတိုင်နှင့်တာဝန်ရှိမှု)
- (ခ) Sector Work သည်ယခင်စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းမှ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ယခင် နှစ်၌ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စိစစ်ချက်များကိုအခြေခံပါသည်။
- (ဂ) အဖွဲ့အစည်း၏ မည့်သည့်ကဏ္ဍနှင့်ဆိုင်သည့် ဧရိယာများကို စိစစ်ရန်သတ်မှတ်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော အချက်များမှာအဖွဲ့အစည်း၏ အချက်အလက်များပြည့်စုံမှု၊ အဖွဲ့အစည်းအားကနဦး လေ့လာမှု၊ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းများ၊ လက်ရှိဦးစားပေး ဆောင်ရွက်မှုများမှရရှိသော အချက်အလက်များဖြစ်ပါသည်။
- (ဃ) Sector Plan သည် ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းစဉ်အနေဖြင့် လမ်းညွှန်ချက် အသစ်များထပ်မံ ဖြည့်စွက်ရန် ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်စွမ်းရှိရပါမည်။
- (င) Risk Area စိစစ်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သောသတင်းအချက်အလက်များ ရယူရပါမည်။
- (စ) စီမံခန့်ခွဲမှုအခန်းကဏ္ဍအနေဖြင့် Sector Work အတွက် သွင်းအားစုများခွဲဝေရန် စီမံခန့်ခွဲသူများတွင် တာဝန်ရှိပါသည်။ အလုပ်များစုစည်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစီအမံများရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဌာနခွဲနှင့် ဌာနများသို့ လိုအပ်သည်များ ဖြန့်ဝေဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိပါသည်။ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၉။ Sector Plan တွင် ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာ / အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

၁။နိဒါန်း

၂။ဆောင်ရွက်ပြီးနှင့်ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့်စစ်ဆေးမှုများ

၂-၁။ဆောင်ရွက်ပြီးစီမံကိန်း

၂-၂။ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့်လျာထားစီမံကိန်းများ

၃။Sector Workအတွက်ရည်မှန်းချက်များ

၃-၁။ယခင်ကာလအစီအမံအကျဉ်းချုပ်

၃-၂။စီမံချက်ကာလအတွက်ဦးစားပေးမှုနှင့်ရည်မှန်းချက်များ

၄။ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းကာလအတွင်း Sector Work လုပ်ဆောင်ခြင်း

၅။သွင်းအားစုများလိုအပ်ချက်နှင့်ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၆။လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များအတွက်စီမံချက်

ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု (Sector Work)

၁၀။ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု (Sector Work) ဆိုသည်မှာ မစစ်ဆေးမီ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်ပါသည်။ ဌာန၏မူဝါဒအပိုင်းနှင့် ဌာန အကြောင်းကို ပြည့်စုံစွာရယူခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးရန်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု (Sector Work) နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခြေခံသဘော တရားများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) Sector Work တွင်နှစ်စဉ်ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် မသက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းအရာများ၏ အန္တရာယ် (Risk) နှင့်အရေးပါမှု (Materiality) အကဲဖြတ် ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရပါမည်။
- (ခ) Sector Work ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အဖွဲ့အစည်း၏ မည်သည့်ဧရိယာသည် မိမိတို့ စစ်ဆေးရမည့် အရေးကြီးသောကဏ္ဍ ဖြစ်နေသလဲဆိုသည်ကို သေချာစေရန် ဖြစ်ပါ သည်။ မည်သည့်နေရာသည် အန္တရာယ်အမြင့်ဆုံးနှင့် ပဓာနအကျဆုံး ဖြစ်သည်ကို သိရှိနိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။
- (ဂ) စာရင်းစစ်ချုပ်သည် အဆောက်အအုံ ဥပစာအတွင်း ဝင်ရောက်ခြင်းနှင့် သတင်း အချက်အလက်ရယူခြင်းကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက် ရယူ စုဆောင်းနိုင်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိရပါမည်။
- (ဃ) စာရင်းစစ်ချုပ် သို့မဟုတ် တရားဝင်အာဏာအပ်နှင်းခံရသူသို့ ပြည့်စုံလုံလောက် သောစာရွက်စာတမ်းနှင့် အခြားသော ပိုင်ဆိုင်မှုတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ရယူစစ်ဆေး နိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေဌာနဖော်ပြထားရပါမည်။
- (င) Sector Work အတွက် စစ်ဆေးခြင်းအမျိုးအစားအသီးသီး၌ စီမံအုပ်ချုပ်သူများ သည် တင်ပြမှုအပေါ် အနီးကပ်စိစစ်ကြီးကြပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါ သည်။
- (စ) သက်ဆိုင်ရာ Sector အုပ်စု (Sector Group) များသို့ လိုအပ်သော သွင်းအားစု များ ထောက်ပံ့ပေးရန်မှာ စီမံအုပ်ချုပ်သူများ၏ တာဝန်ဖြစ်ပါသည်။ Sector အုပ်စု (Sector Group) များအား အုပ်စုတစ်ခုလျှင် စာရင်းစစ် (၇) ယောက်မှ (၁၀)

ယောက်အထိ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းသင့်ပြီး၊ အခြားအုပ်စုမှ ဝန်ထမ်းများနှင့်လည်း ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ Sector Work ကိုစွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝစေရန် Sector အုပ်စု (Sector Group) တွင် ဝန်ထမ်းအင်အားပြည့်စုံစွာ ခန့်အပ်ဆောင်ရွက်ရပါမည်။

အဖွဲ့အစည်းအား ကနဦးလေ့လာစုံစမ်းစစ်ဆေးသည့်အချိန်တွင် Risk area သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း

၁၁။ ချမှတ်ထားသော ရည်မှန်းချက် ရရှိစေမှုကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့် အခြေအနေဖြစ်ရပ်များမှာ Risk ဖြစ်ပါသည်။ Sector work အတွင်းဆောင်ရွက်သည့် risk assessment သည် 3E၊ နှင့် ဆက်စပ်လျက် ရှိသောအားနည်းချက်၊ ချို့ယွင်းချက်၊ လစ်ဟာချက်များကို အကဲဖြတ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၁၂။ အဖွဲ့အစည်းအား ကနဦးလေ့လာစုံစမ်းစစ်ဆေးသည့်အချိန်တွင် Risk သတ်မှတ် ဖော်ထုတ် ခြင်းကို အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်-

- (က) Sector Work အတွင်း စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းအား၊ ရည်မှန်း ချက်များရရှိမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု လိုက်နာဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက် သော Risk များကို သိရှိနားလည်သဘောပေါက်သင့်ပါသည်။
- (ခ) စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းရည်ရွယ်ချက်နှင့် Risk ဖော်ပြချက်များပေါ်မူတည်၍ အသုံးပြု ရမည့် စာရင်းစစ်သတ်မှတ်ချက်များကိုလိုက်နာရပါမည်။
- (ဂ) စစ်ဆေးရာတွင် အကြီးမားဆုံးသော ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရရှိနိုင်စေရန် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု၏ အဓိကစိန်ခေါ်မှုများ သို့မဟုတ် ပြဿနာ ရပ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်သော နည်းလမ်းရှိရန် အရေးကြီးပါသည်။
- (ဃ) ပါလီမန်သည်အဖွဲ့အစည်း၏လိုက်နာမှုမရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) ရည်မှန်းချက်ရရှိမှု မရှိ ခြင်းကို သိထားပြီးဖြစ်ပါက ယင်းသို့လိုက်နာမှုမရှိခြင်း (သို့မဟုတ်) ထုတ်လုပ်နိုင် စွမ်းမရှိခြင်း အကြောင်းရင်းများ ကနဦးရှာဖွေခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု စစ်ဆေး ခြင်းကို ပြဿနာရပ်အပေါ် အခြေခံသောနည်းလမ်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် ပိုမိုသင့်တော်ပါသည်။

၁၃။ ရည်မှန်းချက်ရရှိမှုမှာ ဝန်ကြီးဌာန/အဖွဲ့အစည်း၏ တာဝန်ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်ချက် ချမှတ် နိုင်ရန် အောက်ပါတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်-

- (က) ရည်မှန်းချက်ရရှိမှုမရှိခြင်းမှာအဖွဲ့အစည်းတွင် ကြီးကြပ်ထိန်းချုပ်မှု (Control) မရှိ ခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ခြင်း
- (ခ) အဖွဲ့အစည်းသည် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ မူဝါဒများ ချမှတ်အသုံးပြုခြင်းမရှိဘဲ ရည်မှန်းချက်ရရှိနိုင်ခြင်း

- (ဂ) ရည်မှန်းချက်ရရှိခဲ့သော်လည်း ကုန်ကျစရိတ်သက်သာထိရောက်သောနည်းလမ်းဖြင့် ရရှိခဲ့မှု မဟုတ်ခြင်း

၁၄။ အထက်ပါအချက်များကြောင့် ရည်မှန်းချက်ရရှိမှုသည် စီမံခန့်ခွဲမှုများ ကောင်းမွန်စွာ ဆောင်ရွက်ထားခြင်းရှိမရှိ တိုင်းတာရန် အကောင်းဆုံးညွှန်းကိန်းတစ်ခုအဖြစ် မမှတ်ယူနိုင်ပါ။

အန္တရာယ်စိစစ်ချက်ပြုလုပ်ခြင်း (Risk Analysis)

၁၅။ အန္တရာယ်စိစစ်ချက် (Risk Analysis) ပြုလုပ်ရာတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ပါသည်-

- (က) ပြဿနာရပ်များသတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း (Problem description)
- (ခ) ရည်မှန်းချက်နှင့်လိုအပ်ချက်များ (Goals and requirements)
- (ဂ) သတ်မှတ်ချက်နှင့် တိုင်းတာချက်များ (Instruments and measures)
- (ဃ) စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အားနည်းချက်များကို ဖော်ပြခြင်းနှင့် ပြဿနာရပ်များကို အကဲဖြတ်ခြင်း (Assessment of problems and indications of weaknesses in the management)
- (င) သုံးသပ်ခြင်း (Conclusion)

ပြဿနာရပ်များသတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း (Problem description)

၁၆။ ပြဿနာရပ်များ သတ်မှတ်ဖော်ပြခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စိန်ခေါ်မှုများ သတ်မှတ်ဖော်ထုတ် ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပြဿနာရပ်များ သတ်မှတ်ဖော်ပြရာတွင် လိုရင်းတိုရှင်း / ကျစ်လစ်ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ ရပါမည်။ ပြဿနာရပ်သည် လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု (သို့) 3Eနှင့်သက်ဆိုင်သည့်အားနည်းချက်များနှင့် ပတ်သက်မှု ရှိ မရှိကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရပါမည်။ ပြဿနာရပ်များသတ်မှတ်ခြင်း၊ ဖော်ပြခြင်းသည် စာရင်းစစ်ဆေးမှု၏ ရည်မှန်းချက်ချမှတ်ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ/ကိစ္စရပ်များ ဖော် ထုတ်ရန်အတွက် ကနဦးအဆင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအဆင့်တွင် ပြဿနာရပ်များကိုသာ ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြ၍ အရေးပါမှု (materiality) (သို့) အန္တရာယ် (risk) အကဲဖြတ်ခြင်းကို စဉ်းစားရန် မလိုအပ် သေးပါ။

ရည်မှန်းချက်နှင့်လိုအပ်ချက်များ (Goals and requirements)

၁၇။ ရည်မှန်းချက်နှင့် လိုအပ်ချက်များမှာ ဖော်ပြခဲ့သည့် ပြဿနာရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့်စံ သတ်မှတ်ချက်များကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းမှာယင်းအဖွဲ့အစည်း (သို့) ဧရိယာနယ်ပယ်တွင် ချမှတ်ထားသည့် ရည်ရွယ်ချက်နှင့်လိုအပ်ချက်များ (သို့) ပါလီမန်၏မျှော်လင့်ချက်များ (သို့) ဧရိယာ နယ်ပယ်တွင် စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ရာ၌ အကောင်းဆုံး လက်တွေ့ဆောင်ရွက်သင့်သော (သို့) ယေဘုယျအားဖြင့် ဆောင်ရွက်သင့်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၁၈။ ရည်မှန်းချက်များနှင့် လိုအပ်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များသည် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များ ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် အခြေခံအချက်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတွင် အရေးပါသော ရှုထောင့်များဖြစ်သည့် ခြိုးခြံချွေတာမှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု လိုအပ်ချက်များမှာ ယေဘုယျလိုအပ်ချက်များအပေါ် အခြေခံရပါမည်။

သတ်မှတ်ချက်နှင့် တိုင်းတာချက်များ (Instruments and measures)

၁၉။ ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများတွင် ရည်မှန်းချက်များရရှိနိုင်သော (သို့) ပါလီမန်၏ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်သော အရေးပါဆုံးဖြစ်သည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် တိုင်းတာချက်များကိုသတ်မှတ်ဖော်ပြရပါမည်။ ဥပဒေ၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး (သို့) အဖွဲ့အစည်းပိုင်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

စီမံခန့်ခွဲမှု၏ အားနည်းချက်များကို ဖော်ပြခြင်းနှင့် ပြဿနာရပ်များကို စိစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း (Assessment of problems and indications of weaknesses in the management)

၂၀။ Risk အကဲဖြတ်ချက်မှာ ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍရှိ လုပ်ငန်း၏ အားနည်းချက်များနှင့်၎င်းဧရိယာ၏ အရေးပါမှု (Materiality) ကို ထုတ်ဖော်ညွှန်ပြခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကမေးခွန်းအနေဖြင့် စိစစ်သိရှိရသည့် ပြဿနာရပ်များသည် ၎င်းဧရိယာအတွင်းရှိ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လိုအပ်ချက်များ၊ ချမှတ်ထားသည့် သတ်မှတ်ချက်များ အပေါ်သိသာစွာ သက်ရောက်ခြင်းရှိမရှိဖြစ်ပါသည်။ ပြဿနာရပ်များကို စိစစ်အကဲဖြတ်ရာတွင် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း အားနည်းချက်ဖြစ်နိုင်ချေရှိမှုနှင့် အရေးပါမှုကို အကျဉ်းမျှရှင်းလင်းဖော်ပြရပါမည်။ Risk စိစစ်အကဲဖြတ်ရာတွင် ရယူထားသော သတင်းအချက်အလက်အားလုံးကို ထပ်မံဖော်ပြရန်မလိုအပ်ပါ။ Risk အတိုင်းအတာနှင့် အရေးပါမှု (Materiality) ပမာဏလုံလောက်မှု ရှိ မရှိ စိစစ်အကဲဖြတ်ရန် လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်သာ ပါဝင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

သုံးသပ်ခြင်း (Conclusion)

၂၁။ သုံးသပ်ခြင်းတွင် စာရင်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ရသည့်ရည်ရွယ်ချက် (လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု၊ ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု၊ ထိရောက်အောင်မြင်မှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို အကဲဖြတ်ရန်)နှင့် စစ်ဆေးမှုအပေါ် အကြံပြုရန် လိုအပ်ခြင်းရှိမရှိ ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရမည်။ ဥပမာအားဖြင့် နော်ဝေစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးသည် သုံးသပ်ချက်ရေးသားသည့်အခါ အောက်ပါအချက် များကို အလေးထား ရေးသားလေ့ရှိပါသည် -

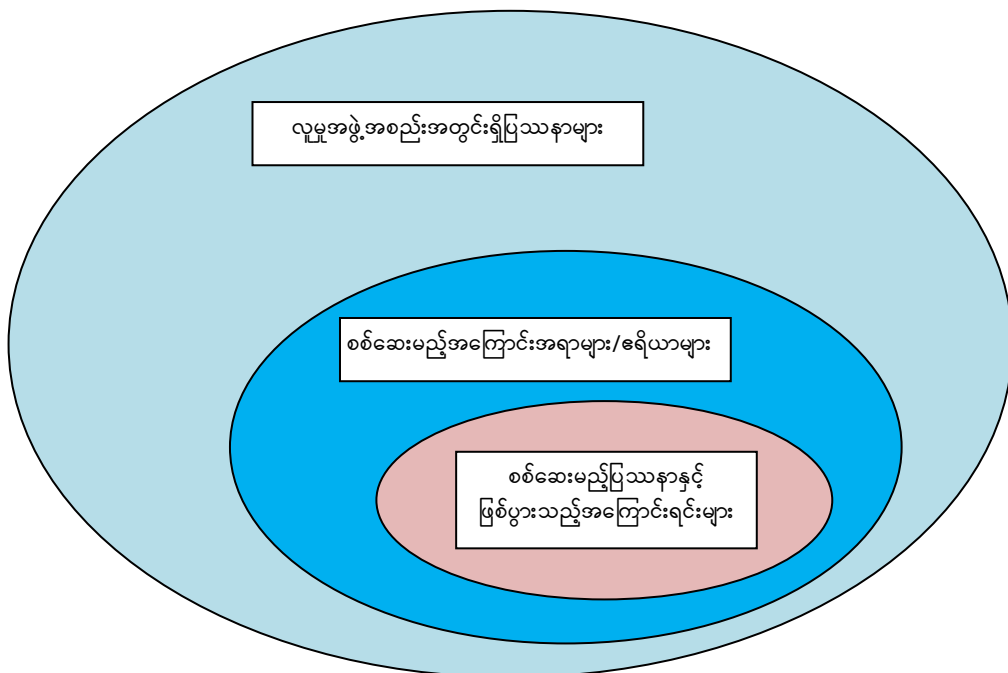
- (က) တွေ့ရှိချက်၏ အရေးကြီးမှုအပေါ်အလေးထားခြင်း - အရေးပါမှု (Materiality) မှာ မြင့်မားလျှင် အားနည်းချက် ဖြစ်နိုင်ချေအတွက် မသေချာသည့် အနေအထားဖြစ်သည့် အခြေအနေ၌ပင်လျှင် အကြံပြု ချက်ပေးနိုင်ခြင်း၊

- (ခ) အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်အားစဉ်းစားသင့်ခြင်း - Risk စိစစ်အကဲဖြတ်ချိန်မှာ ပါလီမန်သို့ အစီရင်ခံစာမတင်ပြမှီ ၁၈လ မှ ၂၄လ ခန့်ယူ လေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် အခြေအနေတစ်ရပ် မှာအမှန်တကယ် အားနည်းချက်ရှိနိုင်ခြင်းရှိမရှိ စဉ်းစားရပါမည်။ အချိန်ပေးရခြင်းမှာ သတ်မှတ်ထားသော Risk ကိုပါလီမန်၏ စိတ်ဝင်စားမှု ရှိမရှိသိရှိရန် ဖြစ်ပါသည်။

စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ (Audit Topic)

၂၂။ Performace Audit စစ်ဆေးရာတွင် Audit Topic ရွေးချယ်ရန် ကနဦး စတင်ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ပြည်သူလူထုအတွင်း လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း၌ ဖြစ်ပေါ်နေသော ပြဿနာများ (ဥပမာ-မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ ကျေးလက်ဒေသအချို့၌ လျှပ်စစ်မီးမရရှိသေးခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြေးဆွဲနေသည့် မီးရထားများအချိန်မမှန်ခြင်း၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ပြဿနာများ ရှိနေခြင်း) အပေါ် အစိုးရမှ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရလေ့ရှိသည့် Area များဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရအဖွဲ့နှင့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ပြည်သူလူထုအတွင်းရှိပြဿနာကို အဘက်ဘက်မှ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးနေသည် ဖြစ်ရာ ယင်းသို့ဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေကို Audit မှ 3Es ရှုထောင့်ဖြင့် စဉ်းစားပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ပြဿနာရပ်များ၊ စစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာများ၊ စစ်ဆေးမည့်ပြဿနာနှင့် ဖြစ်ပွားသည့်အကြောင်းရင်းများတို့၏ ဆက်နွှယ်မှုမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ ဆက်နွှယ်ပုံ

လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိပြဿနာရပ်(Problem in Society)

၂၃။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိပြဿနာရပ်(Problem in Society)ဆိုသည်မှာ များစွာသော ကိစ္စရပ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြောင့် ကျေနပ်ဖွယ်ရာမရှိသည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်း အတွင်းရှိအခြေအနေ တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ/ဧရိယာ(Audit Topic)

၂၄။ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ(Audit Topic)ဆိုသည်မှာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် အစီအစဉ်များ၏ ပြဿနာများသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ ပြဿနာ ရပ်များနှင့်ဆက်နွှယ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဖြင့် ပြဿနာရပ်ကို ကုစားဖြေရှင်းနိုင်မည် ဟုယူဆရသည့် အကြောင်းအရာမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

စစ်ဆေးမည့်ပြဿနာ(Audit Problem)

၂၅။ စစ်ဆေးမည့်ပြဿနာ(Audit Problem)ဆိုသည်မှာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစီအစဉ်များသည် စီးပွားရေးတွက်ခြေကိုက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု၊ ထိရောက်အောင်မြင်မှုတို့တွင် ပြဿနာများ ရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ/ဧရိယာ ရွေးချယ်ခြင်း (Selecting the Audit Topic)

၂၆။ Audit Topic တစ်ခုရွေးချယ်ရာတွင် အစိုးရနှင့် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများသည် ပြည်သူ လူထုပြဿနာကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရာ၌ 3Es နှင့် ပတ်သက်၍ ပြဿနာရှိမှုကို မည်သို့ ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်သည်ကို စဉ်းစား၍ ဝေဖန်ပိုင်းခြားမှုပြုလုပ်ရန်နှင့် ပြဿနာကို ဖော်ပြရုံဖြင့် မလုံလောက် ဘဲ ပြဿနာဖြစ်ပေါ်ရသည့် အကြောင်းရင်းကို ရှာဖွေအကြံပြု၍ ဖော်ပြရ မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် အစိုးရအဖွဲ့မှ သက္ကရာဇ် ၂၀၃၀ တွင် နိုင်ငံဒေသအားလုံးလျှပ်စစ်မီး ရရှိစေရမည်ဟု ရည် မှန်းချက်ထားရှိရာ၊ လက်ရှိကာလ စီမံချက်လျာထားမှု အခြေအနေနှင့် ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေကို စိစစ်ရာ လျာထားချက်ပြည့်မီမှု မရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါက ယင်းစီမံချက်၊ လျာထားချက်သည် Audit Topic တစ်ခုဖြစ်လာပါသည်။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ရရှိနိုင်မည့် အရင်းအမြစ်သွင်းအားစုများ (Input) ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရာ၌ လိုအပ်သည့် ရလဒ် (Output) ထွက်မလာပါက Efficiency အား စဉ်းစားသုံးသပ်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၇။ Audit Topic တစ်ခုရွေးချယ်မည်ဆိုပါက အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ အားလုံးကို စဉ်းစားရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရမှ တင်ပြသည့် အစီရင်ခံစာများ၊ Media တွင် ဖော်ပြထား သည့်အချက်များ၊ NGO အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများ၊ NGO များ၏ Survey Report များ ကို ပြန်လည်စိစစ်ကြည့်ရှုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပဒေကဏ္ဍ၊ စီးပွားရေးကဏ္ဍမည်သို့ အပြောင်းအလဲ ဖြစ်နေသည်၊ အစိုးရအဖွဲ့အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံအတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု ဆောင်ရွက်ချက်များ၌လည်းကောင်း၊ မည်သို့ ဖြစ်ပေါ်

နေသည် စသည့်အချက်များကို သတင်း Media များ၊ သတင်းစာများမှ ရှာဖွေ၍ Audit Topic ကို ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

Audit Topic ရွေးချယ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် အချက်များ

၂၈။ Audit Topic ကို ရွေးချယ်ရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည် -

- (က) စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ မူဝါဒရေးရာ အရေးပါမှုများ
- (ခ) ကောင်းမွန်သောရလဒ်များ မရရှိသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အကျိုးဆက်များ၊ (ဥပမာ - မှန်ကန်သောနည်းလမ်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိ/မရှိ ၊ မှန်ကန်သောအရာကို ဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိ/မရှိ ၊ အဓိကရည်မှန်းချက်များကို ရရှိခြင်း ရှိ/မရှိ)
- (ဂ) စီးပွားရေးတွက်ချက်မှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု၊ ထိရောက်အောင်မြင်မှု
- (ဃ) ဥပဒေရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ဝတ္ထုဆိုင်ရာ၊ ပညာရေးဆိုင်ရာ၊ ရည်မှန်းချက်နှင့် ရလဒ်များရရှိမှုကို တိုင်းတာခြင်းနှင့် ဆက်နွှယ်သည့် အန္တရာယ်များ။

Audit Topic ရွေးချယ်ရာတွင် အသုံးပြုရမည့် အညွှန်းကိန်းများ (Indicators)

၂၉။ Audit Topic ကို ရွေးချယ်ရာတွင် Indicator များ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည် -

- (က) သတ်မှတ်ထားသည်ထက် ကုန်ကျစရိတ်ပိုမိုနေခြင်း
- (ခ) ကုန်ထုတ်လုပ်မှု နိမ့်ကျခြင်း၊ အရည်အသွေးညံ့ဖျင်းခြင်း
- (ဂ) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အချိန်ကြန့်ကြာခြင်း
- (ဃ) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု လျာထားချက် မပြည့်မီခြင်း
- (င) ကန့်ကွက်ချက်များ၊ မကျေနပ်ချက်များ၊ တိုင်ကြားချက်များ အများအပြား ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း
- (စ) ပြန်မရသည့် ကြွေးမြီပမာဏ ကြီးမားလာခြင်း
- (ဆ) မသေချာသည့် ဝိရောဓိ ဖြစ်သည့် ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတွေ့ရှိရခြင်း
- (ဇ) ယှဉ်ပြိုင်မှု မရှိဘဲ လုပ်ငန်းများ စာချုပ်ချုပ်ဆို ဆောင်ရွက်ခြင်း
- (ဈ) ရည်ရွယ်ထားသည့် အစီအစဉ်အတိုင်း ပြဿနာများကို ပြေရှင်းနိုင်မှု မရှိခြင်း

၃၀။ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ အပြင်၌ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်သည့် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် ကဏ္ဍများတွင် မည်သည့်အချက်များ မှားယွင်းနေသည်ကို စဉ်းစားရမည်ဖြစ်

ပါသည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးမှလွှတ်တော်သို့ အစီရင်ခံစာများတင်ပြလေ့ရှိရာလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ မည်သည့်ကဏ္ဍကို အရေးကြီး ဆွေးနွေးသည်၊ မည်သည့်ကဏ္ဍအား စိတ်ဝင်စားသည်ကို စောင့်ကြည့်၍ Audit Topic ကို ရွေးချယ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ Audit Topic ကို Management ပိုင်းမှ ရွေးချယ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဆောင်ရွက်နေသည့် ကဏ္ဍတစ်ခု မှားယွင်းနေသဖြင့် အစိုးရမှ ပြုပြင်ဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးစားနေသည့် ကိစ္စရပ်မျိုးအား Audit Topic အဖြစ် မရွေးချယ်သင့်ပါ။

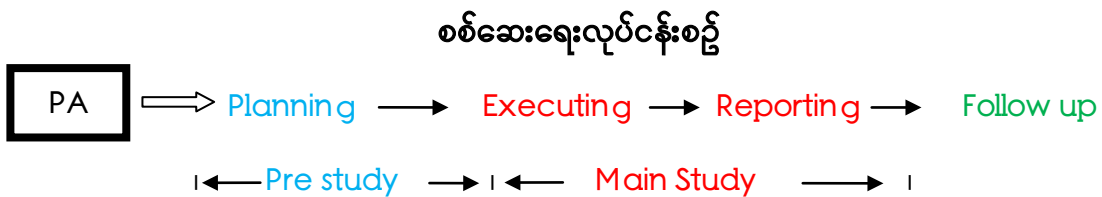
ကောင်းမွန်သည့် Audit Topic တစ်ခုကိုရွေးချယ်ရာတွင် တွေ့ကြုံရသည့် စိန်ခေါ်မှုများ

၃၁။ ကောင်းမွန်သည့် Audit Topic တစ်ခုကိုရွေးချယ်ရာတွင် အောက်ပါစိန်ခေါ်မှုများကို တွေ့ကြုံရနိုင်ပါသည်-

- (က) ပုံမှန်စစ်ဆေးခြင်း၊ ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းလိုက်နာမှု စစ်ဆေးခြင်းတို့နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်း၏ ကွာခြားမှုအပေါ် မှန်ကန်သည့်အမြင်ရှိရမည် ဖြစ်ခြင်း၊
- (ခ) အချက်အလက်များရှာဖွေခြင်း၊ စောင့်ကြည့်စိစစ်ခြင်း၊ တွေ့ကြုံရသည့် အန္တရာယ် (Risk) များကို စာရွက်စာတမ်းဖြင့် မှတ်တမ်းတင်ထားရခြင်း၊
- (ဂ) Risk များအတွက် အမျိုးမျိုးသောစံသတ်မှတ်ချက်များကို စိစစ်ရခြင်း၊
- (ဃ) ပြဿနာရှိသည့်ဧရိယာအတွက် အစိုးရ၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ယူမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သည့် ကောင်းမွန်သော စံသတ်မှတ်ချက်များရှိရမည်ဖြစ်ခြင်း၊
- (င) စီမံချက်(Plan)ချရန်ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် စစ်ဆေးမည့်ဧရိယာကို နားလည်နိုင်မှုမရှိ၍ ကောင်းမွန်ပြီး ဆက်နွှယ်မှုရှိသည့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကို မဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း၊ သင့်လျော်သည့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများ ချမှတ်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊
- (စ) Pre study မတိုင်မီနှင့် Pre study ကာလအတွင်း စစ်ဆေးမည့်ဧရိယာကို သိရှိနားလည်နိုင်မှုမရှိခြင်း၊

စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ် (Performance Audit Process)

၃၂။ Performance Audit တွင် Pre study နှင့် Main Study ဟူ၍ Process (၂) မျိုးရှိပါသည်။ Performance Audit (PA)အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များအားအောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားနိုင်ပါသည် -

ကြိုတင်လေ့လာမှု(Pre study)

၃၃။ Pre study လုပ်ဆောင်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ အဖွဲ့အစည်း၊ အစီအစဉ်၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်များကို နားလည်နိုင်စေရေးအတွက် နောက်ခံအကြောင်းအရာ ဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များ ရရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရဌာနအဖွဲ့အစည်းများရှိ ပြဿနာများ ရှိနေသည့် ဧရိယာ/နယ်ပယ်များကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးရမည့်ပြဿနာများသတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ Main Study အတွက် ဆောင်ရွက်ရန်အခြေအနေရှိပါက Main Study အတွက် အဆိုပြု Work Plan ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲသူများအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်နိုင်သည့် ကိရိယာသဖွယ် ဖြစ်စေရေးတို့မှာ Pre-study ၏ ရည်ရွယ်ချက်များပင်ဖြစ်ပါသည်။ အဓိကအချက်မှာ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်သင့်သည့်ကိစ္စ၊ အကြောင်းအရာအခြေအနေ ရွေးချယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရပါမည်။ Survey ကနဦး ရှာဖွေလုပ်ဆောင်ထားပြီး အမှန်တကယ် Performance Audit ဆောင်ရွက်စစ်ဆေးပါက အကျိုးကျေးဇူးရှိမည်လား၊ အခြားကိစ္စရပ်ရွေးချယ်ခြင်းက ပိုမိုအကျိုးရှိမည်လား စသည်တို့ကို Management က ဆီလျော်သင့်မြတ်စွာ ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃၄။ Pre study တွင် Pre study-Plan ၊ Pre study Memo နှင့် Work Plan ဟူ၍ ထပ်မံခွဲခြားနိုင်ပါသည်။

ကြိုတင်လေ့လာမှုအစီအစဉ် ပြုလုပ်ခြင်း (Pre study-Plan)

၃၅။ စစ်ဆေးရာတွင် Risk Area ရှိက တင်ပြနိုင်ရန်နှင့် ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်အတွက် မေးမြန်းရမည့် မေးခွန်းများ၊ အချက်အလက် Data များ စုဆောင်းရန် Pre study-Plan အား ရေးဆွဲရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ကနဦး ရှာဖွေတွေ့ရှိသည့် အချက်အလက် Data များအပေါ် မည်သို့ စဉ်းစားမည်၊ တွေ့ရှိချက်အပေါ် မည်သို့ ဆုံးဖြတ်မည် စသည့် ကိစ္စရပ်များ ပါဝင်ရပါမည်။ Pre study ရေးဆွဲလျှင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သင့်ပါသည် -

- စစ်ဆေးရမည့် နယ်ပယ်/ဧရိယာကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် အဖွဲ့အစည်း၏ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ
- Pre study၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စေ့ဆော်တိုက်တွန်းမှု
- ကနဦး အမြင်များ
- မည်သည့်အချက်အလက်များကို စုဆောင်းမည်၊ မည်သို့စုဆောင်းမည်၊
- လုပ်ဆောင်ရန် အချိန်ဇယားနှင့် ပြီးစီးရမည့်နေ့

၃၆။ Pre study ကို အနည်းဆုံးအချိန် (၂) လ၊ (၃) လ အထိ အချိန်ယူဆောင်ရွက်ရပါမည်။ 3Es ရှုထောင့်မှ ကြည့်ပြီး ယင်း 3Es အတွက်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များစုဆောင်းရန် ဖြစ်ပါသည်။ မူဝါဒ၊ ငွေကြေးတို့သည့် စီမံကိန်းအပေါ်၌ မည်မျှ လွှမ်းမိုးမှု ရှိနေသည်ကို ရလဒ်အပေါ်

မူတည် ဆုံးဖြတ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မည်ကဲ့သို့ ပြဿနာကို အဓိကထား၍ Performance Audit ပြုလုပ်မည်၊ ယင်းတွေ့ရှိချက်အပေါ် Performance Audit ဖြင့် စစ်ဆေး၍ ရ/ မရ စသည်တို့ကို Management မှ ဆုံးဖြတ်ရပါမည်။ Pre study သည် ရှာဖွေလုပ်ဆောင်သည့် အဆင့်သာရှိသေး၍ ကနဦး အချက်အလက် အစုံအလင် ရရှိရေးသည် အရေးကြီးပါသည်။ Pre study-Plan သည် စာမျက်နှာ ၄၂၅ မျက်နှာထက် မပိုသင့်ပါ။ Pre study ရလဒ်များကို သာမန်အားဖြင့် ထုတ်ပြန်ရန် မလိုအပ်ပါ။ Pre study ရလဒ်များတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ပါသည်-

- (က) ဆီလျော်သက်ဆိုင်သည့် ကနဦးစစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ
- (ခ) လုပ်ဆောင်မှု၊ ကုန်ကျစရိတ်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ရရှိမှုများဆိုင်ရာတို့ကို လွှမ်းမိုး နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် အဓိကအချက်များ
- (ဂ) အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ဥပဒေစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း မလိုက် နာမှု၊ သေဖို့မှုများ၊ ချို့ယွင်းချက်များရှိနေသည့် လက္ခဏာရပ်များ/ သင်္ကေတများ
- (ဃ) စစ်ဆေးသင့်သည့်ပြဿနာများကို ရွေးချယ်ရန်နှင့် Main Study အတွက် စီမံချက် များချမှတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် စီမံခန့်ခွဲသူများက အသုံးပြုရမည့် အခြေခံများ

ကြိုတင်လေ့လာမှုမှတ်တမ်း(Pre study Memo)

၃၇။ Pre study Memoတွင် Pre study တွင်ရရှိခဲ့သည့် (က) မှ (ဃ) အထိ အချက်များနှင့် စစ်ဆေးသင့်သည့် ပြဿနာများရွေးချယ်ခြင်းဆိုင်ရာ အောက်ပါ သတင်းအချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ရမည်-

- (က) Pre study ဆောင်ရွက်ရသည့်နောက်ခံသမိုင်း
- (ခ) Pre study ဆောင်ရွက်သည့် ပုံစံ
- (ဂ) စစ်ဆေးမည့်ဧရိယာဖော်ပြချက်
- (ဃ) Pre study ရလဒ်
 - ကနဦးတွေ့ရှိချက်များ
 - စစ်ဆေးသင့်သည့် ပြဿနာကိစ္စရပ်၊ အကြောင်းခြင်းရာကို ရှင်းလင်းစွာ သိမြင် ဖော်ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် ပင်မမေးခွန်းနှင့် အထောက်အကူပြု မေးခွန်းငယ်များဖြင့် ပြုစုရေးဆွဲခြင်း (Problem Tree Analysis)
- (င) စစ်ဆေးသင့်သည့်ပြဿနာများကို ရွေးချယ်ခြင်း
 - စံသတ်မှတ်ချက်များကို ရွေးချယ်အသုံးပြုခြင်း
 - စီမံခန့်ခွဲသူများသို့ အကြံပြုခြင်း

လုပ်ငန်းစီမံချက်(Work Plan)

၃၈။ လုပ်ငန်းစီမံချက်(Work Plan)၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ အဓိကလေ့လာမှု (Main Study) အတွက် စစ်ဆေးရမည့် ပြဿနာများကို ဖော်ထုတ်ရွေးချယ်ခြင်းအတွက် လမ်းညွှန်ရန်နှင့် စီမံချက်ချမှတ်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းစီမံချက်သည် စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့ကို စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်လျှောက်တွင် အတွေးအခေါ်များနှင့် လမ်းညွှန်ချက်များအတွက် အထောက်အကူပြုပါသည်။ လုပ်ငန်းစီမံချက်သည် Main Study တစ်လျှောက် စီမံခန့်ခွဲသူများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ကြီးကြပ်မှုများအတွက် အခြေခံအဖြစ် အထောက်အကူပြုပါသည်။ စာရင်းစစ်အဖွဲ့သည် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းများကို ပြည့်စုံ လုံလောက် သည့် အရည်အသွေးဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း၊ ဆီလျော်ပြည့်စုံသည့် စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ မေးခွန်းများကို အသုံးပြုခဲ့ခြင်း၊ အသင့်လျော်ဆုံးသော နည်းလမ်းများကို ရွေးချယ်ကျင့်သုံးခဲ့ကြောင်း စီမံခန့်ခွဲသူ များကို ယုံကြည်မှုရရှိစေပါသည်။

၃၉။ လုပ်ငန်းစီမံချက်(Work Plan)တွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ရမည် -

(က) စစ်ဆေးမှုနည်းလမ်းဆိုင်ရာစီမံချက် (Methodical Planning)

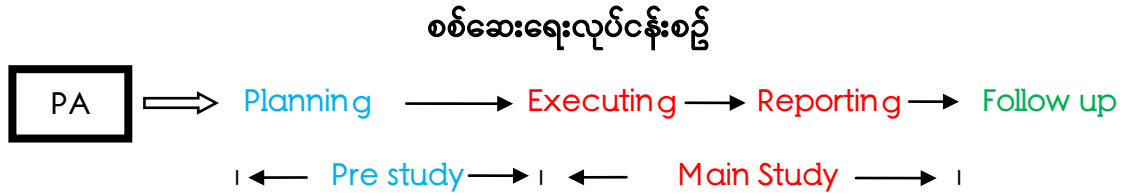
- စစ်ဆေးမည့်ပြဿနာ
- စစ်ဆေးမှုရည်ရွယ်ချက်
- စစ်ဆေးမှုနယ်ပယ်
- စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာမေးခွန်းများ
- စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်များ
- အချက်အလက်စုစည်းမှုနည်းလမ်းများ
- ဖြစ်နိုင်တွေ့နိုင်သည့် ခန့်မှန်းစစ်ဆေးမှုရလဒ်များ

(ခ) စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ စီမံချက် (Administrative Planning)

- လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်
- ငွေကြေးအရင်းအမြစ်
- အချိန်ဇယားနှင့် လုပ်ဆောင်မှု စီမံချက်
- စောင့်ကြည့်စိစစ်ခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်း
- စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အဓိကလေ့လာမှု (Main Study)

၄၀။ Main Study တွင် စစ်ဆေးခြင်း Executing နှင့် အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း Reporting ပါဝင်ပါသည်။

အဓိကလေ့လာမှု (Main Study) ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ

၄၁။ အဓိကလေ့လာမှု(Main Study)၏ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အောက်ပါတို့ ဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါသည် -

- (က) စစ်ဆေးမည့်စီမံချက်ကို အတည်ပြုခြင်း
- (ခ) စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းနှင့်မိတ်ဆက်ခြင်း
- (ဂ) အချက်အလက်စုဆောင်းစိစစ်ခြင်း (ပထမအကြိမ်သွားရောက်ပြီး)
- (ဃ) အနှစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာမူကြမ်းတင်ပြအတည်ပြုချက်ရယူခြင်း
- (င) အချက်အလက်စုဆောင်းစိစစ်ခြင်း (ဒုတိယအကြိမ်သွားရောက်ပြီး)
- (စ) အစီရင်ခံစာမူကြမ်းပြုစုခြင်း
- (ဆ) စစ်ဆေးမှုကြီးကြပ်သူနှင့်ဆွေးနွေး၍ အစီရင်ခံစာမူကြမ်းကို ပြင်ဆင်ခြင်း
- (ဇ) အစီရင်ခံစာမူကြမ်းကို စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းသို့ပေးပို့ခြင်း
- (ဈ) စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်း အပြီးသတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- (ည) အစီရင်ခံစာမူချောထုတ်ပြန်ခြင်း

စောင့်ကြည့်စိစစ်ခြင်း (Follow up)

၄၂။ အစီရင်ခံစာမူချောထုတ်ပြန်ပြီးနောက် စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များနှင့်အကြံပြုချက်များအပေါ် ဌာန၏လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေကို စောင့်ကြည့်စိစစ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏တာဝန်ဝတ္တရားများ

၄၃။ စစ်ဆေးမည့်အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်များ (သို့မဟုတ်) စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များကို နားလည်နိုင်စေရန် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုချင်းစီ၏ အကြောင်းအရာ၊ ဗဟုသုတများကို ပြည့်စုံစွာရယူရပါမည်။

၄၄။ စစ်ဆေးသူများသည် စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာတွင် ကွဲလွဲချက်မဖြစ်ပေါ်စေရန် စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်း၊ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကောင်းမွန်သည့် ဆက်ဆံရေးတစ်ခုကို တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ယင်းသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်စစ်ဆေးစဉ်ကာလအတွင်း စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ စစ်ဆေးသည့်အဖွဲ့အစည်း (သို့) အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆွေးနွေးရန်အခွင့်အလမ်း ရရှိပါမည်။ အကျိုးကျေးဇူးအနေဖြင့် အစီရင်ခံစာပါ အကြောင်းအရာများ၏ မှန်ကန်တိကျမှု၊ အခြေခံအထောက်အထားများရရှိမှု၊ သင့်တင့်မျှတမှု ရရှိစေပါမည်။

၄၅။ စစ်ဆေးသူများသည် စစ်ဆေးရေးနှင့်သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်အားလုံးကို လုံခြုံစွာ ထိန်းသိမ်းရပါမည်။ ပြည်သူ့အကျိုးကိုသက်ရောက်မှုမရှိစေသော Sensitive Information များကို အများ ပြည်သူသို့တင်ပြသည့်အစီရင်ခံစာများတွင် ပါဝင်မှုမရှိစေရပါ။ အဖွဲ့အစည်းသည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် စစ်ဆေးမှုတွင်ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စာရင်းစစ်အဖွဲ့ နှင့် ကနဦးဆွေးနွေးသင့်ပါသည်။

၄၆။ စစ်ဆေးစဉ်ကာလအတွင်း ရရှိခဲ့သည့် သတင်းအချက်အလက်အားလုံးကို လုံခြုံစွာသိမ်းဆည်းထား၍ စာရင်းစစ်ဆေးမှုရည်ရွယ်ချက်များအတွက်သာအသုံးပြုရပါမည်။

စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်း၏တာဝန်ဝတ္တရားများ

၄၇။ အဖွဲ့အစည်းသည် စာရင်းစစ်အဖွဲ့မှ စစ်ဆေးရန်လိုအပ်သော အဆောက်အအုံ၊ ဥပစာ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုခွင့်၊ စာရွက်စာတမ်း (သို့မဟုတ်) အခြားပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းကိုမဆို လွတ်လပ်စွာ ရယူနိုင်ခွင့်၊ မည်သည့်စာရွက်စာတမ်းကိုမဆိုမိတ္တူရယူခွင့် ပေးရပါမည်။

၄၈။ အဖွဲ့အစည်းသည် စာရင်းစစ်အဖွဲ့က စစ်ဆေးမှုဆောင်ရွက်ရာတွင် ပူးပေါင်းကူညီဆောင်ရွက်ပေးပါက စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်း လွယ်ကူချောမွေ့စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိရေးအတွက် စစ်ဆေးချိန်အတွင်း ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းမှာ စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းကို ထိရောက်စွာအထောက်အကူပြုပါမည်။

၄၉။ အစီရင်ခံစာမူကြမ်းနှင့် အစီရင်ခံစာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စာရွက်စာတမ်းများကို လက်ခံရရှိသူသည် စာရင်းစစ်ချုပ်၏ ခွင့်ပြုချက်ရရှိသည့်ကိစ္စမှတစ်ပါး မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်ကိုမဆို ထုတ်ဖော်ပြခြင်းမပြုရပါ။ ယေဘုယျအားဖြင့် စာရင်းစစ်ချုပ်မှ အစီရင်ခံစာပါအကြံပြုချက်များနှင့် အစီရင်ခံစာပါ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များအား သက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်း၏ ဝန်ထမ်းများကို ထုတ်ဖော်ပြရန် ခွင့်ပြုနိုင်ပါသည်။

၅၀။ အဖွဲ့အစည်းသည် စစ်ဆေးမှုအကြောင်းအရာ ရလဒ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြန်ကြားချက်များကို သက်ဆိုင်ရာ SAI တာဝန်ရှိသူသို့ အသိပေးပြောကြားခြင်းဖြင့် အချိန်မီဖြေရှင်းနိုင်ရပါမည်။ ဖြေရှင်းမရသော မည်သည့်ကိစ္စရပ်မဆို အထက်အဆင့်စီမံခန့်ခွဲမှုသို့ အချိန်မီတင်ပြရပါမည်။

စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများအတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်များ (Prerequisites For SAIs)

၅၁။ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများသည် အောက်ပါ နိုင်ငံတကာစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးစံများကို လိုက်နာရမည် ဖြစ်ပြီး ဆွေးနွေးပို့ချချက်များအရ နိုင်ငံတကာစာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးစံ (ISSAI) ကောက်နုတ်ချက်အချို့ကို အောက်တွင်ဖော်ပြပါသည် -

- ISSAI 10 မှီခိုမှုကင်းခြင်း / လွတ်လပ်မှု (မဏ္ဍဆီကိုကြေငြာချက်)
- ISSAI 11 မှီခိုမှုကင်းခြင်း / လွတ်လပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်နေသည့် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များ
- ISSAI 12 စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တန်ဖိုးနှင့်အကျိုးကျေးဇူးများ
- ISSAI 20 ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ခံမှု
- ISSAI 21 ပွင့်လင်းမြင်သာမှု - ကောင်းမွန်သောအလေ့အကျင့်
- ISSAI 30 ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာစံသတ်မှတ်ချက်
- ISSAI 40 အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု

ISSAI 10 မှီခိုမှုကင်းခြင်း / လွတ်လပ်မှု (မဏ္ဍဆီကိုကြေငြာချက်)

၅၂။ စစ်ဆေးရာတွင် ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍစာရင်းစစ်ဆေးခြင်း၏အောက်ပါ အဓိကအခြေခံသဘော တရား (၈)ခုကို သိရှိရန် လိုအပ်ပါသည် -

- (က) ဥပဒေဆိုင်ရာ မူဘောင်၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတို့အရ စစ်ဆေး ခြင်း၊
- (ခ) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ ခေါင်းဆောင်များနှင့်အဖွဲ့ဝင်များ၏ မှီခိုမှုကင်းခြင်း၊ (တာဝန် ဝတ္တရားအရ ပုံမှန်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်ဥပဒေအရ ကင်းလွတ် ခွင့်တို့၏ လုံခြုံမှုများအပါအဝင်)
- (ဂ) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့် လုံလောက် ရရှိခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခွင့်ပြည့်ဝစွာရရှိခြင်း
- (ဃ) သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိရန် ကန့်သတ်ထားမှုမရှိခြင်း
- (င) စစ်ဆေးအစီရင်ခံ တင်ပြရန် တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိခြင်း
- (စ) စာရင်းစစ်အစီရင်ခံစာ၏ အချိန်သတ်မှတ်ချက်၊ ပါဝင်ရမည့် အကြောင်းအရာနှင့် ထုတ်ပြန်မှုတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်း၊
- (ဆ) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အကြံပြုချက်အပေါ် ဆောင်ရွက်မှုအား ထိရောက်စွာ Follow-up လုပ်ခြင်း၊

- (ဇ) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် သင့်လျော်သည့် လူ့စွမ်းအား၊ ပစ္စည်းနှင့်ငွေရေးကြေးရေး အရင်းအမြစ်များရရှိနိုင်ခြင်း၊

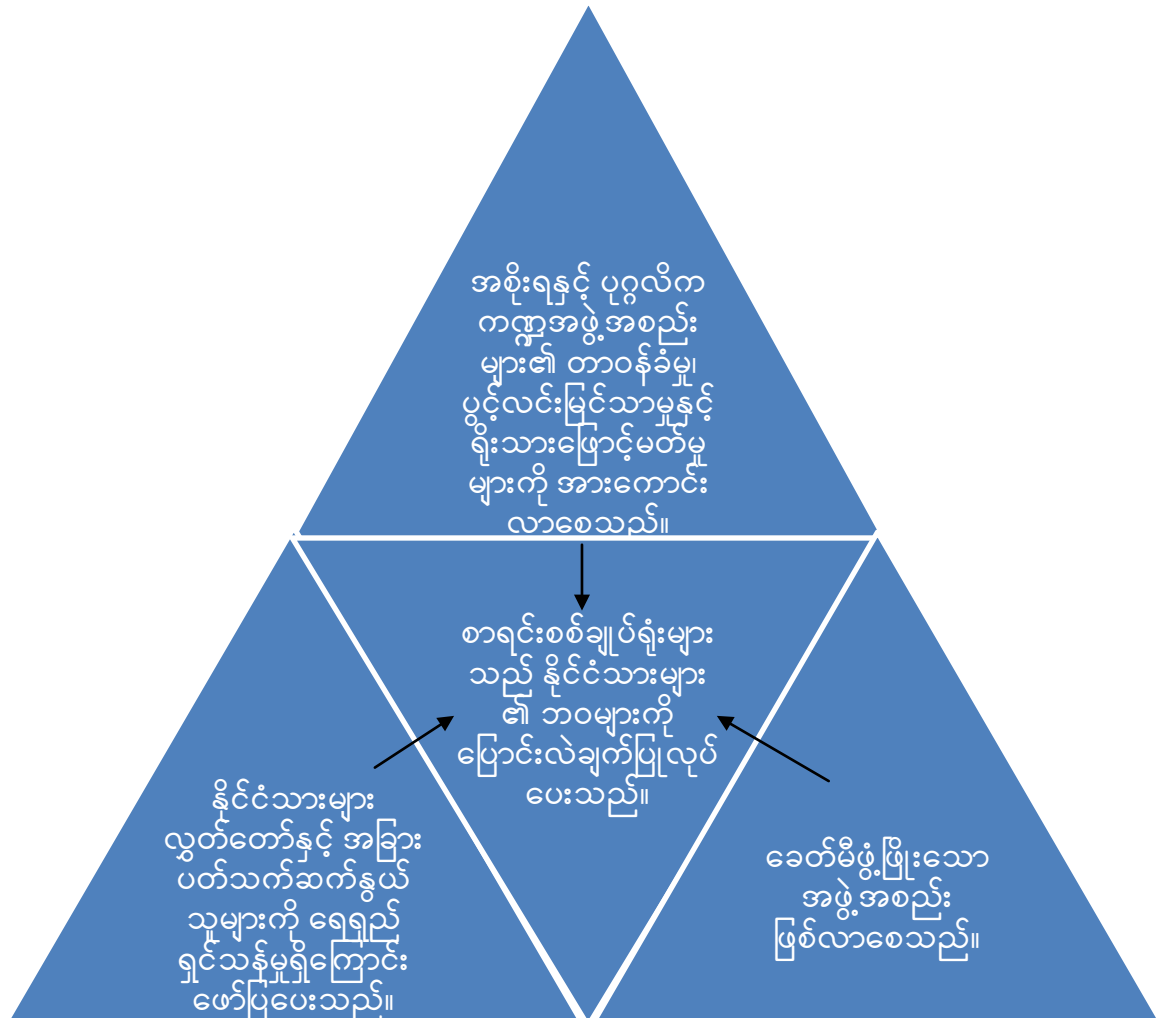
ISSAI 11 မှီခိုမှုကင်းခြင်း / လွတ်လပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်နေသည့် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ကောင်းမွန်သော အလေ့ အကျင့်များ

၅၃။ ISSAI 11 တွင် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ မှီခိုမှုကင်းခြင်း / လွတ်လပ်မှုနှင့် သက်ဆိုင်နေသည့် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ကောင်းမွန်သောအလေ့အကျင့်များရရှိရန် အောက်ပါအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရ ပါမည်-

- (က) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများသည် မိမိတို့၏ independence အပေါ် အဟန့်အတား ဖြစ်စေမှုကို သုံးသပ်ဖယ်ရှား၍ သင့်လျော်သည့်လုံခြုံမှု အစီအမံဆောင်ရွက်ခြင်း အားဖြင့် ကာကွယ်ရပါမည်။
- (ခ) ISSAI 11 သည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ independence တိုးတက်လာစေရန်အတွက် ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းလမ်းညွှန်ချက် များကို ရေရှည်အသုံးပြုမည့်ကိရိယာတစ်ခုအဖြစ် ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ပြင်ဆင်မွမ်းမံ သွားရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

ISSAI 12 စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တန်ဖိုးနှင့်အကျိုးကျေးဇူးများ

၅၄။ ISSAI 12 အရ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ တန်ဖိုးနှင့်အကျိုးကျေးဇူးကို အောက်ပါပုံကားချပ်ဖြင့် ဖော်ပြပါသည်-

ISSAI 20 ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ခံမှု

၅၅။ ISSAI 20 တွင် SAI ၏စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများ အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ခံမှုအခြေခံသဘောတရားများအရအောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ရပါမည်-

- (က) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုအတွက် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေဆိုင်ရာမူဘောင်သတ်မှတ်ချက်အရ မိမိတို့၏တာဝန်များကို လုပ်ဆောင်ရပါမည်။
- (ခ) မိမိ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ တာဝန်ရှိမှုနှင့် မဟာဗျူဟာများကို အများပြည်သူများ သိရှိစေရန် ထုတ်ပြန်ဆောင်ရွက်ရမည်။

- (ဂ) ဓမ္မဓိဌာန်ကျမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစေသည့် စာရင်းစစ်စံများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် နည်းလမ်းများကိုချမှတ်ရမည်။
- (ဃ) ဝန်ထမ်းအဆင့်အားလုံးမှ ရိုးသားမှုနှင့်ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရပါမည်။
- (င) မိမိတို့၏လုပ်ဆောင်ချက်များကို ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းသို့ တာဝန်ပေးဆောင်ရွက်စေနိုင်သော လည်း (outsource) တာဝန်ခံမှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များကို လျော့ပါးစေမည်မဟုတ်ပါ။
- (စ) ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ မိမိတို့၏လုပ်ငန်းများကို ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှု၊ ထိရောက်မှုရှိစေရေးစီမံဆောင်ရွက်ရပါမည်။
- (ဆ) အစိုးရ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များအားလုံးနှင့် စပ်လျဉ်း၍မိမိတို့၏ သုံးသပ်ချက်များနှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းရလဒ်များအား အများပြည်သူသိရှိစေရန် အစီရင်ခံရပါမည်။
- (ဇ) မိမိတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း ရလဒ်များအား သတင်းမီဒီယာ၊ ဝက်ဘ်ဆိုက်များနှင့် အခြားနည်းလမ်းများမှတစ်ဆင့် ပြည့်စုံစွာအချိန်မီတင်ပြရပါမည်။
- (ဈ) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများသည် မိမိတို့၏လုပ်ဆောင်မှုအရည်အသွေးနှင့် အများယုံကြည်လက်ခံနိုင်မှုတိုးတက်စေရန် ပြင်ပအရင်းအမြစ်နှင့် မှီခိုမှုလွတ်ကင်းသောအကြံပြုချက်များကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

ISSAI 21 ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၏အခြေခံသဘောတရားများ - ကောင်းမွန်သောအလေ့အကျင့်များ

၅၆။ ISSAI 21 တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များကို ဖော်ပြထားမှုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) ISSAI 21 တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် ကောင်းမွန်သော အလေ့အကျင့်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ အလေ့အကျင့်နမူနာများ ဖော်ပြထားပါသည်။
- (ခ) စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ လုပ်ဆောင်မှုများ ပြောင်းလဲတိုးတက်လာခြင်းနှင့် နည်းလမ်းအသစ်များ ဖွံ့ဖြိုးလာသည်နှင့်အမျှ ၎င်းတို့၏ အတွေ့အကြုံများကို မျှဝေပေးနိုင်မှုမှာ တိုးတက်လာပါသည်။

ISSAI 30 ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်

၅၇။ ISSAI 30 ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာအခြေခံသဘောတရား (၅) ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှု - အများပြည်သူအကျိုးဆောင်ရွက်ရာတွင် ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ၊ ယုံကြည်စိတ်ချရစွာ၊ ပြုမူဆောင်ရွက်ရန်၊
- (ခ) မှီခိုမှုကင်းခြင်း/လွတ်လပ်ခြင်းနှင့်သမာသမတ်ကျမှု - သမာသမတ်ကျ၍ ဘက်လိုက်မှုကင်းစွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အပေးအယူလုပ်ခြင်းအခြေအနေများမှကင်းလွတ်ရန်၊
- (ဂ) ကျွမ်းကျင်လိမ္မာမှု - မိမိလုပ်ရမည့်ကဏ္ဍနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဗဟုသုတနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုရှိရန်၊
- (ဃ) အတတ်ပညာဆိုင်ရာအပြုအမူ - သက်ဆိုင်သည့်ဥပဒေများ၊စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လိုက်နာရန်နှင့် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး၏ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက်စေနိုင်သည့် မည်သည့် အပြုအမူကိုမဆိုရှောင်ရှားရန်၊
- (င) လျှို့ဝှက်ထားမှုနှင့်ပွင့်လင်းမြင်သာမှု - ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့်တာဝန်ခံမှုအတွက် သတင်းအချက်အလက်များကိုကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်၊

ISSAI 40 အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှု

၅၈။ ISSAI 40 အရ စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံးများ၏အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံသဘောတရားတွင် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်ပါသည်-

- (က) ရည်ရွယ်ချက်မှာမိမိတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို ကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် သင့်လျော်သော အရည်အသွေးထိန်းချုပ်မှုစနစ်တစ်ခု တည်ထောင်ရန်နှင့်ထိန်းသိမ်းရန်၊
- (ခ) စာရင်းစစ်ဆေးမှု အရည်အသွေး၏ ဖွဲ့စည်းမှုဆိုင်ရာရှုထောင့်အရ အလေးထားရမည့် အချက်များမှာ -
 - (၁) SAI အရည်အသွေးအတွက် ခေါင်းဆောင်၏တာဝန်များ၊
 - (၂) သက်ဆိုင်သောကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များ၊
 - (၃) စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်းနှင့်ဆက်ဆံရေး၊ သတ်မှတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းများကို လက်ခံမှုနှင့်ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊
 - (၄) လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ၊
 - (၅) လက်ခံသဘောတူထားသည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု၊
 - (၆) စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်း၊

လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ အဓိကကျသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ

ISSAI 100 မစစ်မီကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း

၅၉။ ISSAI 100 အရ စစ်ဆေးခြင်းမစတင်မီ ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်းတွင် အောက်ပါတို့ကို ဆောင်ရွက်ရပါမည်-

- (က) စစ်ဆေးခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များကို ရှင်းလင်းစွာ သတ်မှတ်ထားရပါမည်။
- (ခ) စစ်ဆေးရမည့်အဖွဲ့အစည်း၏ သဘောသဘာဝ၊ စစ်ဆေးမည့် အစီအစဉ်များကို နားလည်သဘောပေါက်ရပါမည်။
- (ဂ) အန္တရာယ်စိစစ်အကဲဖြတ်မှု (Risk assessment) သို့မဟုတ် ပြဿနာစိစစ်ချက် (Problem analysis) ကို ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး စစ်ဆေး တွေ့ရှိချက်များအပေါ် တုန့်ပြန်ချက်များရှိခဲ့ပါက ၎င်းတို့ကို ထပ်မံစိစစ်မှု ပြုလုပ်ရ ပါမည်။
- (ဃ) စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော မသမာမှုများကို အကဲဖြတ် သတ်မှတ်မှုပြုလုပ်ရပါမည်။
- (င) စစ်ဆေးမှုကို စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစွာနှင့် ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အစီအစဉ် ရေးဆွဲရပါမည်။
- (စ) စာရင်းစစ်အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် စစ်ဆေးမှုနယ်ပယ်၊ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများကို သတ်မှတ်ရပါမည်။
- (ဆ) စာရင်းစစ်အစီအစဉ် ရေးဆွဲရာ၌ စာရင်းစစ်ဆေးမှု အချိန်ဇယားနှင့် စစ်ဆေးမှု လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ သဘောသဘာဝ၊ အချိန်နှင့် စစ်ဆေးနိုင်သည့် အတိုင်းအတာ/ ပမာဏများ သတ်မှတ်ရပါမည်။

ISSAI 3000 အရ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ/ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ခြင်း (Selection of Topic)

၆၀။ ISSAI 3000 အရ စစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော အခြေခံ သဘောတရားများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) SAI ၏ မဟာဗျူဟာ စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၌ စစ်ဆေးရမည့် အကြောင်းအရာ / ခေါင်းစဉ်များကို ရွေးချယ်ရာတွင် စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် risks နှင့် problems များကို သတ်မှတ်နိုင်ရန် သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးသင့်သည့် ခေါင်းစဉ်များကို ဆန်းစစ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

- (ခ) SAI ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိပြီး အရေးပါပြီး စစ်ဆေးနိုင်သည့် အခြေအနေ ရှိသည့် ခေါင်းစဉ်များကို ရွေးချယ်သင့်သည်။
- (ဂ) စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် စစ်ဆေးရာတွင် စစ်ဆေးရေးစွမ်းဆောင်ရည် အကောင်းဆုံး ဖြစ်စေရမည်ဟူသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် စစ်ဆေးမည့်ခေါင်းစဉ်များ ရွေးချယ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

၆၁။ စစ်ဆေးရမည့်အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်ရာတွင် အောက်ပါ အခြေအနေများကို အလေးထား ရွေးချယ်ရပါမည်-

- (က) အရေးပါသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများရှိနိုင်မည့် အစိုးရလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများအား စစ်ဆေးနိုင်စေရေး အလေးထားရပါမည်။
- (ခ) ထူးခြားသည့် ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍ၏ ဆောင်ရွက်မှုများအား စစ်ဆေးနိုင်စေရေး (ဆေးရုံ ကဏ္ဍ သို့မဟုတ် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပမာဏကြီးမားသည့် လုပ်ငန်းစီမံကိန်းများ) အလေး ထားရပါမည်။
- (ဂ) ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုနှင့်ထိရောက်မှုတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ၎င်းတို့ ၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်များရရှိရေး ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အစိုးရဌာနအဖွဲ့ အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို စစ်ဆေးနိုင်စေရေး အလေးထားရပါမည်။

၆၂။ စစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်ရာတွင် အန္တရာယ်များ (Risks)၊ အရေးပါမှု (Materiality) နှင့် ပြဿနာရပ်များ သတ်မှတ်ချက်အရ ဦးစားပေးရွေးချယ်သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်-

- (က) အန္တရာယ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ပြဿနာရပ်များ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အရေးပါမှုအခြေအနေ သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် စစ်ဆေးရမည့်ခေါင်းစဉ်များကို ရွေးချယ်သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။
- (ခ) အန္တရာယ်(Risk)မှာ အဖွဲ့အစည်း၏ ရည်မှန်းချက်ရရှိမှုကို သက်ရောက်နိုင်စေမည့် ချွတ်ယွင်းချက်/အားနည်းချက် ဖြစ်ရပ်တစ်ခု၏ ဖြစ်နိုင်ချေနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု ဖြစ်ပါသည်။
- (ဂ) အရေးပါမှု (Materiality) မှာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ရှုထောင့်အမြင်များနှင့် သာမက လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များနှင့်လည်း ဆက်စပ်နေပါ သည်။ (ဥပမာ-ဥပဒေ (သို့) ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုတို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ခံစားရသည့် အဖွဲ့အစည်း / လူပုဂ္ဂိုလ် စသည့်သူများ)

၆၃။ စစ်ဆေးမည့် အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်ရာတွင် Risk မြင့်မားမှုကိုဖော်ပြသည့် အောက်ပါ အချက်များအရ ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်-

- (က) ပုံမှန်မဟုတ်ဘဲ သိသာစွာပြောင်းလဲနေသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ဘတ်ဂျက် ကိန်းဂဏန်းများ၊
- (ခ) သဘာဝအားဖြင့် Risk ဖြစ်ရန် အလားအလာရှိသော ဧရိယာများ၊ (ဥပမာ-IT စနစ်များ ဝယ်ယူရေး၊ နည်းပညာ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ စသည်)
- (ဂ) အသစ် သို့မဟုတ် အဆောတလျင် ဆောင်ရွက်မှုများ သို့မဟုတ် ရုတ်တရက်အခြေ အနေ ပြောင်းလဲခြင်းများ၊
- (ဃ) လုပ်ငန်းတာဝန်ဝတ္တရားများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပဋိပက္ခဖြစ်စေသော စီမံခန့်ခွဲရေးပိုင်း ပြောင်းလဲမှုရှုပ်ထွေးမှု၊
- (င) အစိုးရ စီမံကိန်းများ၏ ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည် ပြည့်ဝမှုနှင့် ထိရောက် အောင်မြင်မှုတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ အချိန်နှင့် တစ်ပြေး ညီ မရရှိနိုင်မှု၊ လွတ်လပ်မှု၊ ယုံကြည်စိတ်ချရမှု မရှိခြင်းများ။

၆၄။ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ ရွေးချယ်ရာတွင် ရည်မှန်းထားသည့် အကျိုးသက်ရောက်မှု (Impact)ကို အများဆုံး ရှိ/ မရှိ ရှုထောင့်မှ အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်၍ ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်-

- (က) ခြိုးခြံမှု၊ စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝမှုနှင့် ထိရောက်အောင်မြင်မှု သို့မဟုတ် ပြည်သူလူထု ယုံကြည်မှုရရှိရန် ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် Risk ပိုများ ပါက ပြဿနာရပ်မှာ ပိုမို အရေးကြီး/အရေးပါမည် ဖြစ်ပါသည်။
- (ခ) ဗဟုသုတအသစ်များနှင့် အမြင်သစ်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းသည် စစ်ဆေးရေး စွမ်းရည်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့စစ်ဆေးရေးစွမ်းရည် ဖြည့်ဆည်း ပေးခြင်းအားဖြင့် ယခင်ပြည့်စုံစွာစစ်ဆေးနိုင်မှုမရှိခဲ့သည့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ နယ်ပယ် များကို စစ်ဆေးရာတွင် အကျိုးပိုမိုရရှိစေမည် ဖြစ်ပါသည်။

၆၅။ စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာ/ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ရာတွင် စစ်ဆေးနိုင်သည့် အခြေအနေ (Auditability) ရှိ / မရှိ ရှုထောင့်မှလည်း အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်၍ ရွေးချယ်နိုင်ပါသည်-

- (က) စစ်ဆေးနိုင်သည့် အခြေအနေ ရှိ / မရှိ အကဲဖြတ်ခြင်းသည် စစ်ဆေးရမည့် ခေါင်းစဉ် ရွေးချယ်ရာ၌ အရေးကြီးပါသည်။
- (ခ) စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းအဆင့်တွင် ခေါင်းစဉ်တစ်ခုအားစစ်ဆေးနိုင်သည့် အခြေအနေ ရှိ / မရှိ ဆုံးဖြတ်ရာ၌ ၎င်းခေါင်းစဉ်သည် စာရင်းစစ်ချုပ်ရုံး (SAI) ၏ စစ်ဆေးပိုင်ခွင့်အတွင်း ရှိမရှိနှင့် စစ်ဆေးသူများအနေဖြင့် အဆိုပါ ခေါင်းစဉ်အား စစ်ဆေးနိုင်သည့် စွမ်းရည် ရှိ မရှိပေါ် မူတည်ပါသည်။

- (ဂ) စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ချိန်တွင် စစ်ဆေးနိုင်သည့် အခြေအနေ ရှိ မရှိ ကိုပို၍ အသေး စိတ် ထပ်မံစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

ISSAI 3000 အရ စစ်ဆေးမှုဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း(Designing the Audit)/စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ် ရေး ဆွဲခြင်း

၆၆။ ISSAI 3000 အရ စစ်ဆေးမှု Design ရေးဆွဲရာတွင် အောက်ပါအချက်များကို ဆောင်ရွက် ရန် လိုအပ်ပါသည်-

- (က) စစ်ဆေးသူသည်ကောင်းမွန်သည့် စီမံကိန်း စီမံခန့်ခွဲမှု (Project Management) စည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ ခြိုးခြံချွေတာမှု၊ စွမ်းရည်ပြည့်ဝမှု၊ ထိရောက်အောင်မြင်မှု၊ အချိန်မီဆောင်ရွက်နိုင်မှုတို့ဖြင့် စွမ်း ဆောင်ရည်မြင့်မားသည့် စစ်ဆေးမှုဖြစ်စေရန် စာရင်းစစ်ဆေးခြင်း အစီအစဉ်ဆွဲရပါ မည်။
- (ခ) စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်သည့် အဆင့်တွင် ပြည့်စုံခိုင်မာသော၊ နည်းလမ်းတကျ ရရှိထားသော ဗဟုသုတများရှိရပါမည်။
- (ဂ) Audit Design ရေးဆွဲရန် / စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရန် ကျိုးကြောင်း ဆီလျော် မှု၊ ပြည့်စုံမှုရှိစေသော အဖြေများရရှိစေမည့် မေးခွန်းများရှင်းလင်းမှုရှိစေရေးအတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်သော စစ်ဆေးရေး ရည်မှန်းချက်များကို အသေးစိတ်ပြင်ဆင်ထား ရပါမည်။
- (ဃ) စစ်ဆေးရေး ရည်မှန်းချက်များအတွက် စစ်ဆေးမည့်ပင်မမေးခွန်း၊ မေးခွန်းခွဲငယ်များ အနေဖြင့် ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ထားပါက စစ်ဆေးမှုကိစ္စရပ်တစ်ခုလုံးနှင့် သက်ဆိုင်မှု၊ ပြည့်စုံမှု၊ လုပ်ဆောင်ချက် မထပ်မှုစသည့် အကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေပါသည်။
- (င) စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲစဉ် စစ်ဆေးရေးရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မီစေနိုင် သော ပြည့်စုံလုံလောက်သင့်လျော်သည့် စစ်ဆေးရေးအထောက်အထားများ ရရှိစေ ရေးအတွက် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကို ရေးဆွဲရပါမည်။
- (စ) စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ကို အတည်ပြုချက်ရရှိရန် ကြီးကြပ်သူနှင့် SAI ၏ အထက် အဆင့် စီမံခန့်ခွဲသူများသို့ တင်ပြရမည်။
- (ဆ) မှန်ကန်မှုမရှိသော သို့မဟုတ် ပြည့်စုံမှုမရှိသောစစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များ၊ သုံးသပ်ချက် များ၊ အကြံပြုချက်များပေးခြင်းမျိုးမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန်နှင့် မျှတမှု၊ မရှိသော သတင်း အချက်အလက်များ (သို့) တန်ဖိုးတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်စေမှုမရှိသည့် အချက်များ ပေးမိခြင်းမျိုးမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် စာရင်းစစ်အန္တရာယ် (Audit Risk) ကို အလေး ထားစီမံဆောင်ရွက်ရပါမည်။

၆၇။ Audit Design / စစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် အောက်ပါအရေးကြီးသော အချက်များကို စဉ်းစားရမည်-

- (က) စစ်ဆေးရမည့် အဖွဲ့အစည်းအကြောင်းကို နားလည်သဘောပေါက်ရန်နှင့် ပြဿနာနှင့်အန္တရာယ်များ၊ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသည့် စစ်ဆေးရေးအထောက်အထားရရှိနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များ၊ စစ်ဆေးနိုင်မှု စွမ်းရည်များနှင့် သိသာထင်ရှားသည့် နယ်ပယ်များကို အကဲဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောဗဟုသုတများ၊ သတင်းအချက်အလက်များ၊
- (ခ) စစ်ဆေးရေး ရည်မှန်းချက်၊ စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာမေးခွန်းများ၊ စစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာမှတ်ကျောက်စံများ၊ အရေးကြီးကိစ္စရပ်များနှင့် နည်းလမ်းများ (စာရင်းစစ်အထောက်အထားများစုစည်းခြင်းနှင့် စိစစ်ချက်ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် စစ်ဆေးရေးနည်းလမ်းများ အပါအဝင်)၊
- (ဂ) လိုအပ်သော ဝန်ထမ်းနှင့်အရည်အချင်း - (စစ်ဆေးရေးအဖွဲ့၏ မှီခိုကင်းလွတ်မှု/ လွတ်လပ်မှု၊ လူ့အရင်းအမြစ်နှင့် ပြင်ပကျွမ်းကျင်သူများအပါအဝင်)၊ လုပ်ဆောင်ချက်များ၊ စစ်ဆေးရေးခန့်မှန်းကုန်ကျစရိတ်များ၊ အချိန်သတ်မှတ်ချက်၊
- (ဃ) ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီး ဆီလျော်မှုရှိသော စစ်ဆေးရေး အထောက်အထားများ ရရှိရန် အသုံးပြုရမည့် စစ်ဆေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ရေးဆွဲခြင်း။